

T.B.M.M.
İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 15.10.2025
Sayı : 555

10/3229

Ayyüce TÜRKEŞ
Adana Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki etkilerinin, mevsimlik tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşullarında yol açtığı dönüşümün; işçi-işveren ilişkilerinde meydana gelen yapısal değişimlerin; mevcut tarım politikalarının bu değişime karşı ne ölçüde uyumlu olduğunun; tarım sektöründe kayıt dışı istihdam, ücret tespitinde keyfiliğin, ücret eşitsizliği ve aracı (elci) sisteminin doğurduğu sosyal sorunların araştırılması; tarımsal emek ilişkilerinin yasal bir çerçeveye kavuşturulması; bu bağlamda mevsimlik tarım işçilerinin sosyal güvence, ücret adaleti, sendikal hak ve iklim dayanıklılığı yönlerinden korunmasına yönelik sürdürülebilir politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması hususunu saygıyla arz ve teklif ederiz.14.10.2025

Ayyüce TÜRKEŞ TAŞ
Adana Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'nin iklim kriziyle en yoğun biçimde yüzleştği alanların başında tarımsal üretim gelmektedir. Artan sıcaklıklar, su kaynaklarındaki azalma, kuraklık ve ani hava olayları, üretim desenlerini hızla değiştirmekte; bu değişim, yalnızca ürün çeşitliliğini değil, tarımsal emek biçimlerini de köklü biçimde dönüştürmektedir.

Son yıllarda yapılan akademik çalışmalar göstermektedir ki, iklim değişikliği artık yalnızca ekolojik değil, aynı zamanda sosyoekonomik bir krizdir. Tarımsal faaliyetlerin iklim koşullarına bağlı olarak kısılması ya da kayması, mevsimlik işçilerin göç döngüsünü, ücret pazarlık süreçlerini ve işverenlerin üretim planlamasını doğrudan etkilemektedir. Tarımda klasik işçi-işveren ilişkisi yerini daha esnek, güvencesiz ve aracılı (elcilik) temelli bir yapıya bırakmıştır.

Bu dönüşümün etkisi en somut biçimde Çukurova bölgesindeki iş bırakma eylemleriyle ortaya çıkmıştır. Adana, Mersin ve Hatay'da yaklaşık 250 bin mevsimlik tarım işçisi, artan enflasyon ve düşen alım gücü nedeniyle günlük 900 TL yevmiye ile geçinemediğini belirtmiş; 1.500-1.700 TL arası ücret talebiyle üretimi durdurmuştur. Uzun müzakereler sonucunda ücretler kademeli olarak artırılmış olsa da sorun yalnızca ücretle sınırlı değildir.

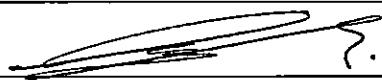
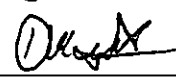
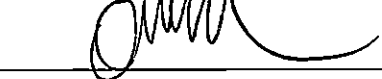
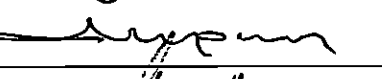
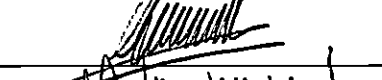
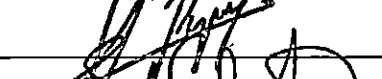
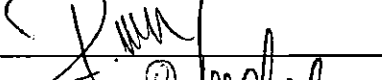
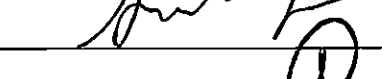
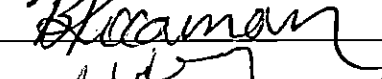
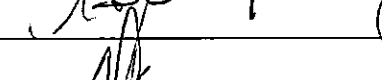
Tarım işçileri sigortasız, sendikasız ve toplu sözleşme hakkından yoksun biçimde çalışmakta; "elci" adı verilen aracı yapılar, işçilerin çalışma hakkını fiilen denetler hale gelmiştir. Bazı bölgelerde elcilerin binlerce işçiyi kontrol ettiği, işçi üzerinde baskı ve tehdit uyguladığı iddiaları basına yansımıştır. Bu tablo, yalnızca bir iş gücü sorunu değil, tarımsal üretimde mafyalaşma riski taşıyan bir sosyal çürüme alanıdır.

İklim değişikliğinin etkileriyle birlikte tarım sezonlarının kısılması, aşırı sıcak günlerde çalışma sürelerinin azalması, üretim alanlarının kuzeye kayması gibi faktörler, işçi-işveren ilişkisinde yeni çatışma alanları yaratmaktadır. İşçiler daha uzun süre işsiz kalmakta, işverenler maliyet baskısı altında üretim kapasitesini düşürmekte, kamu otoritesi ise bu geçici ve güvencesiz yapıya kalıcı bir yasal düzenleme getirememektedir.

Mevsimlik tarım işçileri, Türkiye'de çalışma hayatının görünmeyen kesimini oluşturmaktadır. Bu kitle, iklim değişikliğinin hem çevresel hem sosyal maliyetini aynı anda taşımaktadır. Bu nedenle, konunun yalnızca tarım politikaları veya sosyal yardımlar bağlamında değil, iklim adaleti ve emek hakkı perspektifinde ele alınması gerekmektedir.

Mevcut tablo; iklim değişikliğinin tarımsal emek piyasasında yol açtığı dönüşümün, işçi-işveren ilişkilerinde yeni bağımlılık ve güvencesizlik biçimleri yarattığının, sosyal devlet mekanizmalarının bu dönüşüme yanıt vermekte yetersiz kaldığının ve tarımda mafyalaşma riski taşıyan aracı sistemlerin üretim güvenliğini tehdit ettiğinin açık göstergesidir.

Bu nedenle, tarımda iklim değişikliğine bağlı sosyoekonomik dönüşümün bütün yönleriyle incelenmesi, mevsimlik işçilerin sosyal güvenliğini güçlendirecek, ücret adaletini sağlayacak ve üretim süreçlerini iklim dayanıklılığı ilkesiyle uyumlu hale getirecek yeni bir ulusal tarım emek politikası tasarlanması amacıyla, Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Selçuk Pekerözü	BURSA	
Turan YALDIR	Aksaray	
Selcan TASSI	Tekirdağ	
Hakan Serif Oğın	Afyonkarahisar	
Hüsmen KIRKPINAR	İZMİR	
Mehmet Mustafa GÜZMAN	GAZİANTEP	
Ahmet Emel FAKIRARA	ANKARA	
Yüksel ARSLAN	ANKARA	
Uğur RYRAZ	ANTALYA	
Erhan USTA	Samsun	
Ridvan UZ	GAMAKKALE	
Ömer Konekar	Aydın	
Burak Akburak	İstanbul	
N. Selik GİRKİN	Hatay	
Senol SUNAT	Manisa	
YANUZ AYDIN	Trabzon	
Burhanettin Kocaman	Mersin	
Mehmet AKOLIN	EDİRNE	
Hasan Tolçat	BURSA	